

"Затверджено"
Ректор ОНАЗ ім. О.С. Попова
проф. _____ П.П. Воробієнко
" ____ " _____ 2019 р.

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З МАТЕМАТИКИ**
для осіб, які бажають здобувати вищу освіту
на основі повної загальної середньої освіти

Пояснювальна записка

Мета вступного випробування з математики - оцінити ступінь підготовленості вступників з математики з метою конкурсного відбору для навчання у вищих навчальних закладах.

Завдання вступного випробування з математики полягає у тому, щоб оцінити знання та вміння вступників:

- будувати математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ та досліджувати ці моделі засобами математики;
- виконувати математичні розрахунки (виконувати дії з числами, поданими в різних формах, дії з відсотками, складати та розв'язувати задачі на наближені обчислення, пропорції тощо);
- виконувати перетворення числових та буквених виразів (розуміти змістове значення кожного елемента виразу, спрощувати та обчислювати вирази, знаходити допустимі значення змінних, знаходити числові значення виразів при заданих значеннях змінних);
- будувати й аналізувати графіки функціональних залежностей, рівнянь та нерівностей, досліджувати їхні властивості;
- використовувати властивості похідної та інтеграла до розв'язування задач;
- досліджувати та розв'язувати рівняння, нерівності та їхні системи, текстові задачі;
- знаходити на рисунках геометричні фігури та встановлювати їхні властивості;
- знаходити кількісні характеристики геометричних фігур (довжини, величини кутів, площі, об'єми);
- розв'язувати найпростіші комбінаторні задачі та обчислювати ймовірності випадкових подій;
- аналізувати інформацію, що подана в графічній, табличній, текстовій та інших формах.

Назва розділу, теми	Учень повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
АЛГЕБРА І ПОЧАТКИ АНАЛІЗУ		
Розділ: ЧИСЛА І ВИРАЗИ		
Дійсні числа (натуральні, цілі, раціональні та ірраціональні), порівняння чисел та дії з ними. Числові множини та співвідношення між ними	<ul style="list-style-type: none"> • властивості дій з дійсними числами; • правила порівняння дійсних чисел; • ознаки подільності чисел на 2, 3, 5, 9, 10; • правила знаходження найбільшого спільного дільника та найменшого спільного кратного чисел; • правила округлення цілих чисел і десяткових дробів; • означення кореня n-го степеня та арифметичного кореня n-го степеня; • властивості коренів; • означення степеня з натуральним, цілим та раціональним показниками, їхні властивості; • числові проміжки; • модуль дійсного числа та його властивості 	<ul style="list-style-type: none"> • розрізняти види чисел та числових проміжків; • порівнювати дійсні числа; • виконувати дії з дійсними числами; • використовувати ознаки подільності; • знаходити найбільший спільний дільник та найменше спільне кратне кількох чисел; • знаходити неповну частку та остачу від ділення одного натурального числа на інше; • перетворювати звичайний дріб у десятковий та нескінченний періодичний десятковий дріб - у звичайний; • округлювати цілі числа і десяткові дроби; • використовувати властивості модуля до розв'язання задач
Відношення та пропорції. Відсотки. Основні задачі на відсотки. Текстові задачі	<ul style="list-style-type: none"> • відношення, пропорції; • основну властивість пропорції; • означення відсотка; • правила виконання відсоткових розрахунків 	<ul style="list-style-type: none"> • знаходити відношення чисел у вигляді відсотка, відсоток від числа, число за значенням його відсотка; • розв'язувати задачі на відсоткові розрахунки та пропорції; • розв'язувати текстові задачі арифметичним способом
Раціональні, ірраціональні, степеневі, показникові, логарифмічні, тригонометричні вирази та їхні перетворення	<ul style="list-style-type: none"> • означення області допустимих значень змінних виразу зі змінними; • означення тотожно рівних виразів, тотожного перетворення виразу, тотожності; • означення одночлена та многочлена; • правила додавання, віднімання і множення одночленів та многочленів; • формули скороченого множення; • розклад многочлена на множники; • означення алгебраїчного дроби; 	<ul style="list-style-type: none"> • виконувати тотожні перетворення раціональних, ірраціональних, степеневих, показникових, логарифмічних, тригонометричних виразів та знаходити їхнє числове значення при заданих значеннях змінних; • доводити тотожності

	<ul style="list-style-type: none"> • правила виконання дій з алгебраїчними дробами; • означення та властивості логарифма, десяткового та натурального логарифмів; • основну логарифмічну тотожність; • означення синуса, косинуса, тангенса, котангенса числового аргументу; • основну тригонометричну тотожність та наслідки з неї; • формули зведення; • формули додавання та наслідки з них 	
Розділ: РІВНЯННЯ, НЕРІВНОСТІ ТА ЇХНІ СИСТЕМИ		
<p>Лінійні, квадратні, раціональні, ірраціональні, показникові, логарифмічні, тригонометричні рівняння, нерівності та їхні системи. Застосування рівнянь, нерівностей та їхніх систем до розв'язування текстових задач</p>	<ul style="list-style-type: none"> • рівняння з однією змінною, означення кореня (розв'язку) рівняння з однією змінною; • нерівність з однією змінною, означення розв'язку нерівності з однією змінною; • означення розв'язку системи рівнянь, основні методи розв'язування систем; • рівносильні рівняння, нерівності та їхні системи; • методи розв'язування раціональних, ірраціональних, показникових, логарифмічних, тригонометричних рівнянь і нерівностей 	<ul style="list-style-type: none"> • розв'язувати рівняння і нерівності першого та другого степенів, а також рівняння і нерівності, що зводяться до них; • розв'язувати системи рівнянь і нерівностей першого та другого степенів, а також ті, що зводяться до них; • розв'язувати рівняння і нерівності, що містять степеневі, показникові, логарифмічні та тригонометричні вирази; • розв'язувати ірраціональні рівняння і нерівності, а також їхні системи; • застосовувати загальні методи та прийоми (розкладання на множники, заміна змінної, застосування властивостей функцій) у процесі розв'язування рівнянь, нерівностей та їхніх систем; • користуватися графічним методом розв'язування і дослідження рівнянь, нерівностей та систем; • застосовувати рівняння, нерівності та системи до розв'язування текстових задач; • розв'язувати рівняння і нерівності, що містять змінну під знаком модуля; • розв'язувати рівняння, нерівності та системи з параметрами

Розділ: ФУНКЦІЇ		
Числові послідовності	<ul style="list-style-type: none"> • означення арифметичної та геометричної прогресій; • формули n-го члена арифметичної та геометричної прогресій; • формули суми l перших членів арифметичної та геометричної прогресій; • формулу суми нескінченної геометричної прогресії зі знаменником $q < 1$ 	<ul style="list-style-type: none"> • розв'язувати задачі на арифметичну та геометричну прогресії
Функціональна залежність. Лінійні, квадратичні, степеневі, показникові, логарифмічні та тригонометричні функції, їхні основні властивості	<ul style="list-style-type: none"> • означення функції, області визначення, області значень функції, графік функції; • способи задання функцій, основні властивості та графіки функцій, указаних у назві теми; • означення функції, оберненої до заданої 	<ul style="list-style-type: none"> • знаходити область визначення, область значень функції; • досліджувати на парність (непарність), періодичність функцію; • будувати графіки елементарних функцій указаних у назві теми; • встановлювати властивості числових функцій, заданих формулою або графіком; • використовувати перетворення графіків функцій
Похідна функції, її геометричний та фізичний зміст. Похідні елементарних функцій. Правила диференціювання	<ul style="list-style-type: none"> • означення похідної функції в точці; • фізичний та геометричний зміст похідної; • рівняння дотичної до графіка функції в точці; • таблицю похідних елементарних функцій; • правила знаходження похідної суми, добутку, частки двох функцій; • правила знаходження похідної складеної функції 	<ul style="list-style-type: none"> • знаходити похідні елементарних функцій; • знаходити числове значення похідної функції в точці для заданого значення аргументу; • знаходити похідну суми, добутку і частки двох функцій; • знаходити похідну складеної функції; • знаходити кутовий коефіцієнт і кут нахилу дотичної до графіка функції в точці; • розв'язувати задачі з використанням геометричного та фізичного змісту похідної
Дослідження функції за допомогою похідної. Побудова графіків функцій	<ul style="list-style-type: none"> • достатню умову зростання (спадання) функції на проміжку; • екстремуми функції; • означення найбільшого і найменшого значень функції 	<ul style="list-style-type: none"> • знаходити проміжки монотонності функції; • знаходити екстремуми функції за допомогою похідної, найбільше та найменше значення функції; • досліджувати функції за допомогою похідної та будувати їх графіки; • розв'язувати прикладні задачі на знаходження найбільших і найменших значень
Первісна та визначений інтеграл.	<ul style="list-style-type: none"> • означення первісної функції, визначеного 	<ul style="list-style-type: none"> • знаходити первісну, використовуючи її

Застосування визначеного інтеграла до обчислення площ плоских фігур	інтеграла, криволінійної трапеції; <ul style="list-style-type: none"> • таблицю первісних функцій; • правила знаходження первісних; • формулу Ньютона - Лейбніца 	основні властивості; <ul style="list-style-type: none"> • застосовувати формулу Ньютона-Лейбніца для обчислення визначеного інтеграла; • обчислювати площу плоских фігур за допомогою інтеграла; • розв'язувати нескладні задачі, що зводяться до знаходження інтеграла
Розділ: ЕЛЕМЕНТИ КОМБІНАТОРИКИ, ПОЧАТКИ ТЕОРІЇ ЙМОВІРНОСТЕЙ ТА ЕЛЕМЕНТИ СТАТИСТИКИ		
Перестановки, комбінації, розміщення (без повторень). Комбінаторні правила суми та добутку. Ймовірність випадкової події. Вибіркові характеристики	<ul style="list-style-type: none"> • означення перестановки, комбінації, розміщень (без повторень); • комбінаторні правила суми та добутку; • класичне означення ймовірності події, найпростіші випадки підрахунку ймовірностей подій; • означення вибірових характеристик рядів даних (розмаху вибірки, моди, медіани, середнього значення); • графічну, табличну, текстову та інші форми подання статистичної інформації 	<ul style="list-style-type: none"> • розв'язувати нескладні задачі комбінаторного характеру; • обчислювати ймовірності випадкових подій; • обчислювати та аналізувати вибірові характеристики рядів даних (розмах вибірки, моду, медіану, середнє значення)
ГЕОМЕТРІЯ		
Розділ: ПЛАНІМЕТРІЯ		
Найпростіші геометричні фігури на площині та їхні властивості	<ul style="list-style-type: none"> • поняття точки та прямої, променя, відрізка, ламаної, кута; • аксіоми планіметрії; • суміжні та вертикальні кути, бісектрису кута; • властивості суміжних та вертикальних кутів; • властивість бісектриси кута; • паралельні та перпендикулярні прямі; • перпендикуляр і похилу, серединний перпендикуляр, відстань від точки до прямої; • ознаки паралельності прямих; • теорему Фалеса, узагальнену теорему Фалеса 	<ul style="list-style-type: none"> • застосовувати означення, ознаки та властивості найпростіших геометричних фігур до розв'язування планіметричних задач та задач практичного змісту
Коло та круг	<ul style="list-style-type: none"> • коло, круг та їхні елементи; • центральні, вписані кути та їхні властивості; 	<ul style="list-style-type: none"> • застосовувати набуті знання до розв'язування планіметричних задач та задач практичного змісту

	<ul style="list-style-type: none"> • властивості двох хорд, що перетинаються; • дотичну до кола та її властивості 	
Трикутники	<ul style="list-style-type: none"> • види трикутників та їхні основні властивості; • ознаки рівності трикутників; • медіану, бісектрису, висоту трикутника та їхні властивості; • теорему про суму кутів трикутника; • нерівність трикутника; • середню лінію трикутника та її властивості; • коло, описане навколо трикутника, і коло, вписане в трикутник; • теорему Піфагора, пропорційні відрізки прямокутного трикутника; • одиниці фізичних в співвідношення між сторонами і кутами прямокутного трикутника • теорему синусів; • аналізувати графіки залежностей між фізичними величинами, робити висновки; • правильно визначати та використовувати величин; • теорему косинусів; 	<ul style="list-style-type: none"> • класифікувати трикутники за сторонами та кутами; • розв'язувати трикутники; • застосовувати означення та властивості різних видів трикутників до розв'язування планіметричних задач та задач практичного змісту; • знаходити радіуси кола, описаного навколо трикутника, і кола вписаного в трикутник
Чотирикутники	<ul style="list-style-type: none"> • чотирикутник та його елементи; • паралелограм та його властивості; • ознаки паралелограма; • прямокутник, ромб, квадрат, трапецію та їхні властивості; • середню лінію трапеції та її властивості; 	<ul style="list-style-type: none"> • застосовувати означення, ознаки та властивості різних видів чотирикутників до розв'язування планіметричних задач і задач практичного змісту
Многокутники	<ul style="list-style-type: none"> • вписані в коло та описані навколо кола многокутники • периметр многокутника; • суму кутів опуклого многокутника; • правильний многокутник та його властивості; 	<ul style="list-style-type: none"> • застосовувати означення та властивості многокутників до розв'язування планіметричних задач і задач практичного змісту
Геометричні величини та їх вимірювання	<ul style="list-style-type: none"> • довжину відрізка, кола та його дуги; 	<ul style="list-style-type: none"> • використовувати формули площ

	<ul style="list-style-type: none"> • величину кута, вимірювання кутів; • формули для обчислення площі трикутника, паралелограма, ромба, квадрата, трапеції, правильного многокутника, круга, кругового сектора, сегмента • площу круга, кругового сектора та сегмента; 	геометричних фігур до розв'язування планіметричних задач і задач практичного змісту
Координати та вектори на площині	<ul style="list-style-type: none"> • розклад вектора за двома неколінеарними векторами; • скалярний добуток векторів та його властивості; • формулу для знаходження кута між векторами, що задані координатами; • умови колінеарності та перпендикулярності векторів, що задані координатами вектора на число; 	<ul style="list-style-type: none"> • знаходити координати середини відрізка та відстань між двома точками; • складати рівняння прямої та рівняння кола • виконувати дії з векторами: • знаходити скалярний добуток векторів
Геометричні перетворення	<ul style="list-style-type: none"> • основні види та зміст геометричних перетворень на площині (рух, симетрію відносно точки та відносно прямої, поворот, паралельне перенесення, перетворення подібності, гомотетію); • ознаки подібності трикутників; • відношення площ подібних фігур 	<ul style="list-style-type: none"> • використовувати властивості основних видів геометричних перетворень, ознаки подібності трикутників до розв'язування планіметричних задач і задач практичного змісту
Розділ: СТЕРЕОМЕТРІЯ		
Прямі та площини у просторі	<ul style="list-style-type: none"> • аксіоми та теореми стереометрії; • взаємне розміщення прямих у просторі, прямої та площини у просторі, площин у просторі; • ознаки паралельності прямих, прямої та площини, площин; • паралельне проектування; • ознаки перпендикулярності прямої та площини, двох площин; • проекцію похилої на площину, ортогональну проекцію; • пряму та обернену теореми про три перпендикуляри; • відстань від точки до площини, від точки 	<ul style="list-style-type: none"> • застосовувати означення, ознаки та властивості паралельних і перпендикулярних прямих і площин до розв'язування стереометричних задач та задач практичного змісту; • знаходити зазначені відстані та величини кутів у просторі

	<p>до прямої, від прямої до паралельної їй площини, між паралельними прямими, між паралельними площинами, між мимобіжними прямими;</p> <ul style="list-style-type: none"> • ознаку мимобіжності прямих; • кут між прямими, прямою та площиною, площинами 	
Многогранники, тіла й поверхні обертання	<ul style="list-style-type: none"> • двогранний кут, лінійний кут двогранного кута; • многогранники та їхні елементи, основні види многогранників: призму, паралелепіпед, піраміду, зрізану піраміду; • тіла й поверхні обертання та їхні елементи, основні види тіл і поверхонь обертання: циліндр, конус, зрізаний конус, кулю, сферу; • перерізи многогранників та тіл обертання площиною; • комбінації геометричних тіл; • формули для обчислення площ поверхонь, об'ємів многогранників і тіл обертання 	<ul style="list-style-type: none"> • розв'язувати задачі на обчислення площ поверхонь та об'ємів геометричних тіл; • встановлювати за розгорткою поверхні вид геометричного тіла; • застосовувати означення та властивості основних видів многогранників, тіл і поверхонь обертання до розв'язування стереометричних задач і задач практичного змісту
Координати та вектори у просторі	<ul style="list-style-type: none"> • прямокутну систему координат у просторі, координати точки; • формулу для обчислення відстані між двома точками та формулу для обчислення координат середини відрізка; • поняття вектора, довжину вектора, колінеарні вектори, рівні вектори, координати вектора; • додавання, віднімання векторів, множення вектора на число; • скалярний добуток векторів та його властивості; • формулу для знаходження кута між векторами, що задані координатами; • умови колінеарності та перпендикулярності векторів, що задані координатами 	<ul style="list-style-type: none"> • знаходити координати середини відрізка та відстань між двома точками; • виконувати дії з векторами; • знаходити скалярний добуток векторів; • застосовувати координати та вектори до розв'язування стереометричних задач і задач практичного змісту

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Математика. Програма зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО), затверджена Наказом МОН № 77 від 03.02.2016.
2. Стрелковська І.В., Буслаєв А.Г., Паскаленко В.М. Елементарна математика. Методичні вказівки та контрольні завдання для слухачів заочних курсів з підготовки до вступу в ОНАЗ. – Одеса.: ОНАЗ, 2007.
3. Математика. Методичні вказівки для підготовки до вступного іспиту. Переклад та редакція Синюкової О.М. – Одеса.: ОНАЗ, 2004.
4. Збірник завдань для державної підсумкової атестації з математики. 9 клас. /М.І. Бурда, О.П. Вашуленко, Н.С. Прокопенко. – Х.: Гімназія, 2010.
5. Бевз Г.П. Алгебра і початки аналізу: Підруч. для 10-11 кл. загальноосвіт. навч. закл. - К.: Освіта, 2005. - 255 с.
6. Бурда М.І., Тарасенкова Н.А. / Геометрія (підручник) – К.:Зодіак-ЕКО, 2009.
7. Апостолова Г.В./ Геометрія (підручник) – К.:Генеза, 2009.
8. Істер О.С. / Алгебра (підручник) – :Освіта, 2008.
9. Єршова А.П., Голобородько В.В., Крижанівський О.Ф. / Геометрія (підручник) – :АН ГРО ПЛЮС, 2008.
10. Бевз Г.П., Бевз В.Г., Владімірова Н.Г. / Геометрія (підручник) – :Вежа, 2007.
11. Кравчук В.Р., Янченко Г.М. / Алгебра (підручник) – :Підручники і посібники, 2007.
12. Сборник задач по математике для поступающих в ВУЗЫ/Под ред. М.И.Сканави. - Минск: Высшая школа, 1990.
13. Вишенський В.А. та ін. Вибрані питання елементарної математики. - К.: Вища школа, 1972.
14. Макаренко О.І., Овсієнко В.Г. Збірник конкурсних задач з математики. - К.: Сампо, 1996.
15. Макаренко О.І., Овсієнко В.Г. Конкурсні завдання з математики. - К.: КНЕУ, 1999.
16. Ципкін О.Г. Довідник з математики для середніх навчальних закладів. / За ред. С.О.Степанова. - К.: Вища школа, 1988.

Програма розглянута та схвалена на засіданні:
Приймальної комісії ОНАЗ ім. О.С. Попова
(Протокол № ___ від « ___ » березня 2019 р.)

Відповідальний секретар
приймальної комісії

І.Б. Барба